

Publikacije Muzeja Slavonije

Koški, Bruno

Undergraduate thesis / Završni rad

2012

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:442050>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2023-06-04**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

Preddiplomski studij informatologije

Student: Bruno Koški

Publikacije Muzeja Slavonije

Završni rad

Mentor: doc.dr.sc. Jelena Lakuš

Komentor: Snježana Stanarević, asistentica

Osijek, 2012.

Sadržaj

1. Uvod	4
2. Institucija muzeja.....	5
2.1 Definicije muzeja.....	5
2.2 Funkcije muzeja.....	8
2.3 Muzejske publikacije	11
3. Muzej Slavonije Osijek.....	12
3.1 Povijest Muzeja Slavonije Osijek	12
3.2 Publikacije Muzeja Slavonije Osijek	13
3.2.1 Podjela publikacija Muzeja Slavonije Osijek	14
3.2.1a Prva kategorija	14
3.2.1b Druga kategorija	17
3.2.1c Treća kategorija.....	17
4. Zaključak.....	20
5. Popis literature.....	21

Sažetak

U ovom se radu govori o publikacijama Muzeja Slavonije u Osijeku. U prvom dijelu rada govori se o muzejima općenito te se donose različite definicije muzeja s gledišta poznatih teoretičara muzeologije. Te definicije objedinjuju neke od temeljnih funkcija muzeja, te prikazuju, na manje ili više izravan način, postojanje funkcije publiciranja/komuniciranja u svakoj. Prvo poglavlje u radu sadrži tri potpoglavlja od kojih prvo govori o ustanovi muzeja kroz definicije i promišljanja raznih teoretičara, drugo prikazuje funkcije muzeja apostrofirajući onu publiciranja, a treće govori o muzejskim publikacijama općenito. U drugom se poglavlju kroz tri potpoglavlja govori o povijesti Muzeja Slavonije, o počecima Muzejskih izdanja te osobama zaslužnima za iste te o konkretnim publikacijama Muzeja Slavonije. Također, u radu se donosi podjela publikacija Muzeja Slavonije na tri kategorije – prvu čine publikacije izravno vezane uz muzealije, drugu »sitnije«, reklamne publikacije (koje osvješčuju o postojanju muzeja u određenoj sredini, njegovim aktivnostima i sl.) te treću kategoriju koju čine znanstvene publikacije koje su rezultat izravnog rada s muzelijama. U tu se kategoriju ubrajaju i periodičke publikacije. U slučaju Muzeja Slavonije predstavnik te vrste publikacija je »Osječki zbornik« koji objedinjuje mnoštvo autora i tema sa šireg područja djelovanja Muzeja (istočna Hrvatska) i njemu je posvećeno nešto više prostora u ovom radu nego ostalim publikacijama Muzeja Slavonije. Može se zaključiti da je Osječki zbornik kruna rada Muzeja te uvidom u pojedine brojeve Zbornika i u njihove sadržaje postaje očigledan trud i vrijeme koji su uloženi u komunikaciju i suradnju s eminentnim stručnjacima koji su pisali za Zbornik.

Ključne riječi

muzeji, muzeologija, funkcije muzeja, muzejske publikacije, Muzej Slavonije u Osijeku, Osječki zbornik

Uvod

Cilj ovoga rada je progovoriti o izdavačkoj djelatnosti Muzeja Slavonije i protumačiti koje zadatke ispunjava Muzej Slavonije izdavanjem svojih publikacija. Radom se želi i pojasniti uloga koju ima publiciranje u kontekstu institucije muzeja općenito. Tema koja se obrađuje relevantna je u kontekstu razvoja svijesti o važnosti ustanove muzeja i njegovu poslanju u očima javnosti, kao i u kontekstu nove tehnološke revolucije koja se upravo zbiva, mijenjajući stubokom načine i oblike komunikacije, a što za muzeje otvara nove mogućnosti u smislu dijaloga s publikom tako privlačeći potencijalne posjetitelje nekih novih profila i afiniteta. Valja spomenuti i zapostavljanje važnosti muzejskih publikacija u znanstvenoj i stručnoj literaturi, a što je postalo očito proučavanjem literature kako u tradicionalnim, papirnim oblicima, tako i u onim modernim, digitalnim i/ili online dostupnim. Rad u svom teorijskom dijelu govori o prožimanju muzejskih funkcija te argumentira važnost njihove funkcije komuniciranja/publiciranja/objavljivanja.

1 Institucija Muzeja

1.1 Definicije muzeja

Krenut će se ovdje od šire slike, odnosno svrstavanja pojma i institucije „muzeja” i disciplina koje se njima bave u okviru znanosti. Dakle, muzeje proučava znanstvena disciplina muzeologija. Muzeologija pripada polju informacijskih znanosti, a koje proučavaju: „teoriju i praksu emisije, transmisije, akumulacije, selekcije i apsorpcije informacija, tzv. e-t-ak-s-a kompleks (B. Težak, 1969)”¹, a informacijske su znanosti jedna od društvenih znanosti, u istoj skupini kao i ekonomija, pravo, psihologija, sociologija itd.²

Nakon tog početnog svrstavanja, a u svrhu kvalitetnog prikaza užeg pojma muzejskih publikacija te još konkretnije onih Muzeja Slavonije, nužno je pojasniti širi pojam muzeja. Muzej je „stalna ustanova koja sakuplja, vrednuje, čuva i izlaže javnosti zbirke predmeta, umjetnina, dokumenata, prenoseći ideje pohranjene u njima i stvarajući znanje o tome...”³ Danas je najšire prihvaćena definicija ICOM⁴-a iz 1974. godine: „Muzej je neprofitna, stalna ustanova u službi društva i njegova razvoja i otvorena javnosti, koja sabire, čuva, istražuje, komunicira i izlaže materijalna svjedočanstva čovjeka i njegove okoline, radi proučavanja, obrazovanja i zabave.”⁵ Jedna od temeljnih funkcija muzejske ustanove neizravno je navedena u spomenutim definicijama muzeja – funkcija publiciranja. U prvoj se definiciji navodi da muzej „vrednuje, čuva i izlaže zbirke(...)“⁶. Ovaj rad pokušava ukazati na to da se svaka od tri navedene zadaće muzeja može povezati s izdavačkom djelatnošću muzeja i njegovim publikacijama. Tako se vrednovanje može odvijati kroz zabilježene informacije o predmetu vrednovanja. Kako bi se nečemu moglo pridati vrijednost, nužno je to nešto usporediti s određenom polazišnom vrijednošću, a što se može postići i kroz usporedbu s bilješkama o potonjem, ne nužno samim tim predmetom. Čuvanje je također postignuto bilježenjem informacija. Bilješke osiguravaju stanje „besmrtnosti” opisanom predmetu

---

1 Informacijska znanost: predmet, ishodišta, osnovni pojmovi. URL:

<http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/Obavijest%20i%20znanje/oiz.pdf> (2012-08-23)

2 Usp. Područja, polja i grane znanosti: pravilnik o utvrđivanju znanstvenih područja. // Narodne novine, br. 29 od 14.03.97. i izmjene i dopune u NN br. 135 od 15.12.97., NN br. 8. od 21.01.00. i NN br. 30 od 17.03.00.. URL:

<http://www.hit.hr/docs/dokumenti/Podrucja.pdf> (2012-08-24)

3 Muzej. // Opća i nacionalna enciklopedija u 20 knjiga. Proleksis d.o.o. 2009. [CD-ROM]

4 International Council on Museums

⁵ Mensch, P. Van (1992:225) prema Maroević, Ivo. Uvod u muzeologiju. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 1993. Str. 74

dok god one postoje. Čini se ipak da posljednja navedena definicija govori o fizičkom čuvanju muzealija, no njeno se značenje može proširiti i na ono u smislu publiciranja, kao što je i napravljeno u sklopu ovog rada.

Posljednji navedeni zadatak, izlaganje, također je nužno praćeno informiranjem javnosti, uključujući i zainteresirane muzealce, a što se također postiže publiciranjem. Javnost se izvještava o djelovanju muzejske ustanove putem publikacija koje omogućavaju uvid svima zainteresiranima i/ili onima koji možda nisu bili u mogućnosti prisustvovati konkretnom događanju. Te publikacije sadrže ideje pohranjene u muzealijama, njih komuniciraju spomenutoj zainteresiranoj publici.

I iz druge je definicije, one Van Menschove, vidljiva funkcija publiciranja ili, kako je u njoj imenovana, komuniciranja. Komunicirati se može s potencijalnom publikom, s vanjskim stručnjacima, s lokalnim vlastima. Publikacije „pričaju priču” o aktivnostima muzeja, događanjima unutar njega, ukazuju na njegovo postojanje široj javnosti te opravdavaju financiranje od strane vlasti. Čini se, na prvi pogled, kako je muzejska komunikacija putem publikacija jednostrana, međutim ušavši malo dublje u tu problematiku, može se primijetiti kako publikacijama muzeji mogu privlačiti publiku, a čime se neizbježno javlja i dijalog s istom o vremenu koje je najprihvatljivije za posjetu muzeju, o muzejskom postavu, o razumljivosti popratnih tekstova muzealija, o teškom pristupu pojedinom izložku i sl. O toj i o ostalim muzejskim funkcijama bit će još riječi u radu.

Uloga muzeja različito se shvaćala kroz povijest. Preskočivši početne periode njihove pojave i razvoja, francuskom revolucijom oni se počinju vezati uz ideju slobodnog, demokratskog pristupa informacijama. Napoleon potiče osnivanje muzeja otvorenih javnosti u pripojenim zemljama (kraj 18./početak 19.st.) U 19. se stoljeću muzeji počinju izdizati svojom arhitekturom, razlikujući se od okolnih zdanja, upućujući na to da je muzej (i dalje) utočište kulture, „hram muza”⁶.

Ranije spomenuta disciplina „muzeologija” bila je nejasno razgraničena od znanstvene discipline „muzeografije” sve do 1958. godine. Te su se godine na UNESCO-vom seminaru u Rio de Janeiru sudionici usuglasili da je „muzeologija nauka kojoj je svrha studij zadataka i djelovanja muzeja, a muzeografija tehnika sakupljanja predmeta i muzejskog rada zasnovanog na muzeologiji.”⁷ Od tog je skupa jasna razlika između dva navedena pojma; „muzeologija - „skup znanstv. disciplina koje proučavaju teoriju i praksu muzejske djelatnosti; bavi se principima zaštite, istraživanja i komuniciranja materijalne baštine čovječanstva i čovjekove okoline te utvrđuje

---

6 Usp. Maroević, Ivo. u muzeologiju. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 1993. Str. 34

⁷ Uvod u muzeologiju: skripta za studente. Zadar: 2010. URL:

<http://www.scribd.com/doc/61956038/20/Arheolo%C5%A1ki-muzej-Istre> (2012-09-09)

teorijske postavke za formuliranje sustava selekcioniranja, dokumentiranja i pohranjivanja muzejskih predmeta i diseminiranja i interpretiranja stvorenih podataka.”⁸ - i „muzeografija – (grč.), pomoćna muzejska disciplina koja izučava praksu i pruža praktična i tehn. rješenja u muzejskom radu.”⁹ Jednostavnije rečeno: „Odnos muzeografije i muzeologije je najlakše prikazati ako kažemo kako muzeologija izučava teoretske osnove muzeja, ciljeva i organizacije, dok se muzeografija trudi ostvariti te ideje u praksi.”¹⁰

Iako su i prije 1976. godine postojala promišljanja o smislu muzeja i sakupljanju i izlaganju zbirki, muzeologija postaje „prava“ znanstvena disciplina ustanovljenjem ICOFOM–a (*International Commitee for Museology*), ICOM-ovog međunarodnog vijeća za muzeologiju, spomenute godine.

ICOFOM-om se utvrđuju načela muzeologije kao znanstvene discipline. Drugim riječima, tada se muzeologija izdvaja kao znanstvena disciplina koja sustavno i temeljito izučava svoje područje.

Prvi pak predsjednik ranije spomenutog ICOFOM-a, Jan Jelinek, postavio je temeljna pitanja kojima se Vijeće bavi i danas:

- „kako utemeljiti muzeologiju kao znanstvenu disciplinu
- kako proučiti i pomoći razvoju muzeja i muzejske struke, kako proučiti njihovu ulogu, djelatnosti i funkcije u društvu
- kako potaknuti kritičku analizu glavnih trendova u muzeologiji“¹¹

Navedena se pitanja također daju povezati s muzejskom funkcijom publiciranja, iako ona nije izravno navedena. U okviru prvoga pitanja, publiciranje je neizostavan dio znanstvenog djelovanja – izvještavanje javnosti. Nadalje, pitanje utjecaja muzeja u društvu, koje nalazimo u okviru druge natuknice, također se može vršiti putem izdavanja publikacija. U odnosu na treće pitanje, trendovi unutar muzeologije su zabilježeni, između ostaloga, u muzejskim publikacijama i njihovim se analiziranjem isti mogu i otkriti i proučiti.

Georges Henri Rivière navodi: „Muzeologija je primijenjena znanost, znanost o muzeju. Proučava njegovu povijest i ulogu u društvu, specifične oblike istraživanja, fizičkog čuvanja

---

⁸ Muzeologija. // Opća i nacionalna enciklopedija u 20 knjiga. Proleksis d.o.o. 2009. [CD-ROM]

⁹ Muzeografija. // Opća i nacionalna enciklopedija u 20 knjiga. Proleksis d.o.o. 2009. [CD-ROM]

¹⁰ Uvod u muzeologiju: skripta za studente. Nav.dj. Str. 21.

¹¹ Jelinek, Jan. (P. Van Mensch, 1992:21) Prema Maroević, Ivo. Nav. dj. Str. 58

predmeta, prezentiranja, animacije, difuzije, organizacije, funkcioniranja, suvremene muzejske arhitekture kao naslijeđena ili novootkrivena nalazišta, tipografiju i deontologiju.¹² Možda je zanimljivo spomenuti da, iako se funkcija publiciranja neizravno može povezati s funkcijama istraživanja, animacije, funkcioniranja i organizacije, svim funkcijama spomenutim u navedenim definicijama, ona nije izričito navedena ni u jednoj. O toj bi činjenici valjalo još raspraviti, no u ovom radu nije mjesto tome. Jedan od njegovih zadataka jest ukazati na način na koji Muzej Slavonije izvršava te funkcije putem svojih publikacija.

1.2 Funkcije muzeja

Muzejske funkcije su prikazane u svrhu povezivanja istih s pojmom publiciranja kako bi se što kvalitetnije prikazalo svrhu i važnost muzejskih publikacija. Iako neke funkcije jesu spomenute ranije u radu, ovdje će biti detaljnijeg govora o njima, a u svrhu povezivanja s važnosti muzejskih publikacija. U ovom se dijelu rada ukazuje na važnost izdavanja muzejskih publikacija kao jedne od muzejskih funkcija, a za koju se pregledom literature pokazalo da je zapostavljena u odnosu na druge funkcije.

Gob i Drouguete ističu četiri osnovne funkcije muzeja: prezentacijsku, funkciju čuvanja, animacijsku i istraživačku funkciju koje su vidljive iz naslova poglavlja u njihovoj knjizi „Muzeologija : povijest, razvitak, izazovi današnjice.”¹³

Posljednja funkcija, istraživačka, izražena je kroz misao: „Cilj muzeja nije u istraživanju ili čuvanju, već u služenju čovjeku. Međutim, taj se cilj ne može ostvariti ako muzej nije prava znanstvena institucija i ako ne čuva zbirke koje su mu predane na skrb.”¹⁴ U svakodnevnom razgovoru može se čuti: ono što nije zapisano, kao da se nije ni dogodilo. Može se zaključiti kako to posebice vrijedi u znanosti. Naime, kako bi rezultati znanstvenog istraživanja bili potvrđeni kao valjani, da bi bili provjerljivi, koraci do tog rezultata moraju biti zabilježeni kako bi ih mogao ponoviti bilo tko. Publikacije su dakle u nerazdvojnoj vezi sa znanstvenom funkcijom muzeja.

Gob i Drouguete spominju još nekoliko teoretičara:

---

¹² Rivière, Georges Henri (Leroux-Dhuys, Jean-Francois. Georges Henry Riviere: un homme dans le siecle, str. 84), prema Gob, Andre ; Drouguet, Noemie. Nav. dj. Str. 19

¹³ Usp. Gob, Andre ; Drouguet, Noemie. Nav. dj.

¹⁴ Varine, Hugues de (1969. Uvod Vogues, 1.str. 65) prema Gob, Andre ; Drouguet, Noemie. Nav. dj. Str. 205.

- Bruno-Nassim Aboudrar koji je muzejima dodijelio tri funkcije: „Muzej mora izlagati baštinu koju čuva, obrazovati i pružati užitak.”
- Jean Capart im dodijeljuje dvije funkcije: „znanstveno i edukativno-komunikacijsko”
- Riviere identificira pet funkcija koje su već navedene u ICOM-ovoj definiciji muzeja: istražuje, nabavlja, čuva, komunicira i izlaže
- Van Mensch naposljetku tih pet funkcija svodi na tri: „čuva, proučava i komunicira”¹⁵

Svi su navedeni teoretičari izrekli misli o muzejskim funkcijama od kojih se funkcija publiciranja može povezati sa svim ostalim aktivnostima. Čak se i „pružanje užitka“ može posredno povezati s funkcijom publiciranja jer pružanje užitka biva olakšano ukoliko posjetitelj zna iz kojeg razloga dolazi u muzejsku ustanovu, što znači da ga muzej treba prethodno obavijestiti čime raspolaže, čime bi mogao zaokupiti njegovu pozornost i potaknuti interes. Komunikacijska je funkcija izravno vezana uz publiciranje, ali valja spomenuti i mišljenje jednog od vodećih domaćih muzejskih stručnjaka, Ive Maroevića. Prema njemu, „ona je pratilac temeljnog muzejskog rada, posrednik između čovjeka i predmeta materijalnoga svijeta koji se čuvaju u muzejskim zbirka.”¹⁶

Važnost funkcije publiciranja može se prikazati ovdje i u smislu obavještavanja javnosti u svrhu opravdanosti njegova daljnjeg financiranja. Autor ovog rada bi se tu usudio predložiti, potaknuti dapače, daljnja istraživanja koja bi pokazala kakvo je mišljenje stvarne i potencijalne publike, ali i teoretičara i zaposlenika muzeja o rangiranju navedenih funkcija prema važnosti, eventualno i prema ispunjenosti tih funkcija.

Dobar primjer prožimanja sve četiri navedene funkcije nalazimo u Gobovom i Drouguetovom referiranom djelu: primjer prirodoslovnog instituta Belgije. Naime, već 20 godina po svom nastanku polovicom 19. stoljeća on postaje muzej u kojemu se iskristalizirala izrazita zadaća istraživanja i proučavanja.¹⁷ Kao što je u radu pokazano do ove točke, funkcije znanstvenog istraživanja i publiciranja su neodvojive, a „zbirka je neodvojiva od znanstvenog istraživanja u zemlji.”¹⁸

Ovaj je muzej naveden jer znanstvenoj i animacijskoj funkciji pridružuje obrazovnu tako dovodeći istu u izravan odnos s funkcijom publiciranja. Odnosno, od svog osnutka 1930. godine

---

15 Usp. Gob, Andre ; Drouguet, Noemie. Nav. dj. Str. 63.

16 Maroević, Ivo. Muzejska publikacija kao oblik muzejske komunikacije. // *Informatica museologica* 32, 3-4 (2001), str. 11. prema Knežević, Ivana. Publikacije Muzeja Slavonije // *Glasnik slavonskih muzeja*. Požega : Muzejska udruga Istočne Hrvatske, 2011. Str. 101.

17 Usp. Gob, Andre ; Drouguet, Noemie. Nav. dj. Str. 66.

18 Dupont, Edouard. *Du musee a l'Institut i 150 ans de sciences naturelles*. Brisel, IrSNB, 1996., 112 str, (str. 17.) prema Gob, Andre ; Drouguet, Noemie. Nav. dj. Str. 66.

edukacijski odjel toga muzeja sustavno djeluje s ciljem osuvremenjivanju svojih usluga, a time utječe i na muzeje diljem svijeta. Naime, počecima primanja školske publike, iste se već od djetinjstva usmjerava na važnost baštine. Također, počecima uske suradnje muzejskih animatora i znanstveno-istraživačkog odjela počinje i intenzivnije prožimanje obrazovnih, istraživačkih i funkcije publiciranja¹⁹, što je vidljivo u djelovanju tog muzeja na njegovim stranicama²⁰. Autor ovog rada zaključuje također da je publikacijska funkcija posebno važan dodatak edukacijskoj, čak da su one nerazdvojive. Otišao bi čak toliko daleko da bi publikacijsku (komunikacijsku) postavio kao nadređen pojam edukacijskoj. Naime, iako muzealije educiraju i same po sebi, potencijalne (i nestalne) posjetitelje muzeja može se privući (i u ponovni posjet) isključivo komunikacijom, bila ona izravna, putem vođenih posjeta, ili neizravna putem publikacija, kako tiskanih tako i onih na novim medijima.

Na kraju ovog dijela rada referirati će se zakon Republike Hrvatske da bi se postavile u odnos predodžbe o tome što se od muzeja očekuje i ono što oni uistinu postižu. Članak 5 Zakona za muzejske funkcije kaže: „Muzejska djelatnost obuhvaća: skupljanje, čuvanje i istraživanje civilizacijskih, kulturnih i prirodnih dobara te njihovu stručnu i znanstvenu obradu i sistematizaciju u zbirke, trajno zaštićivanje muzejske građe, muzejske dokumentacije, muzejskih lokaliteta i nalazišta, njihovo neposredno i posredno predočavanje javnosti putem stalnih i povremenih izložaba, te objavljivanje podataka i spoznaja o muzejskoj građi i muzejskoj dokumentaciji putem stručnih, znanstvenih i drugih obavijesnih sredstava.”²¹ Zakon dakle, kako je vidljivo iz navedenog članka, uključuje istih pet navedenih funkcija muzeja kao što su navedene u ICOM-ovoj definiciji. Članak 7. čiji se dio tu navodi kazuje: „Muzeji, te muzeji, galerije i zbirke unutar ustanova i drugih pravnih osoba, vode dokumentaciju o muzejskoj građi.”²²

Činjenica ipak jest da dokumentacija o kojoj se dosad govorilo nastaje unutar samog muzeja i za uporabu unutar njega, a da su tema ovog rada javne muzejske publikacije namijenjene prodaji, a koje i nisu za unutarinstitucijsku uporabu, međutim i takve javne komercijalne publikacije imaju svoje polazište u službenim, institucijskim publikacijama.

---

19 Usp. Gob, Andre ; Drouguet, Noemie. Nav. dj. Str.67.

20 Usp. Prirodoslovni institut Belgije <http://www.naturalsciences.be/> (2012-08-25)

21 Zakon o muzejima. 1998. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/269487.html> (2012-07-15)

22 Isto.

1.3 Muzejske publikacije

Nakon prethodnog potpoglavlja u kojemu je čitatelju prikazano prožimanje muzejskih funkcija kroz prizmu muzejske funkcije publiciranja (komuniciranja), ovo poglavlje govori o muzejskim publikacijama općenito, a za koje Maroević kazuje da su: „zamrznuti doseg saznanja o muzejskoj građi ili nekoj tematici koja je s njom u vezi.”²³

Funkcija publiciranja zajednička je svim informacijskim znanostima, a kao što je prikazano posebice u prošlom poglavlju, lako se može povezati sa svim ostalim muzejskim funkcijama. Činjenica jest da takve poveznice nisu pronađene u proučenoj literaturi, ali jedna od glavnih zadaća ovoga rada i jest poduprijeti tu tvrdnju. Naime, ne mogu se dovoljno naglasiti riječi iz uvoda o „zapostavljanju važnosti muzejskih publikacija“ koja je postala očitom za vrijeme proučavanja literature.

Muzejske su publikacije posrednik između čovjeka i muzealije, a i lako su dostupne te široko rasprostranjene, odražavajući animacijsku funkciju. Imaju dokumentarnu vrijednost i funkciju zaštite muzejske građe, odražavajući znanstvenu funkciju te funkciju čuvanja. Misao koja muzejske publikacije postavlja na vrlo visoku poziciju u okviru muzealnog djelovanja jest da one „predstavljaju krunu muzejskog rada jer se kroz njih prenose informacije različita sadržaja do kojih se došlo pronalaženjem i nabavom muzejskih predmeta, preko njihove stručne obrade i zaštite, do sazrijevanja i razrade same ideje.”²⁴

Uloga je muzejskih publikacija prikazivanje (rezultata) znanstvenog i stručnog rada na muzejskoj građi, objavljivanje podataka o muzejskoj dokumentaciji te podupiranje položaja muzeja u društvu, u koje je uključena komponenta transparentnosti muzejskog poslovanja kako bi se opravdalo njegovo financiranje od strane vlasti dotične države te njegova tržišnog poslovanja. Snježana Radovanlija Mileusnić (2008.) navodi da je funkcija muzejskih publikacija „Objavljivanje rezultata stručnog i znanstvenog rada na muzejskoj građi, publiciranje podataka i spoznaja o muzejskoj dokumentaciji te muzejsko izdavaštvo kao segment muzejskog tržišnoga poslovanja.”²⁵

---

23 Maroević, Ivo. Muzejska publikacija kao oblik muzejske komunikacije. // *Informatica museologica* 32, 3-4 (2001), str. 11. prema Vinaj, Marina. Šest desetljeća „Osječkog zbornika”. // *Osječki zbornik* 27 (2004.)

24 Krivošejev, Vladimir. Muzeji, publika, marketing: stalne muzejske postavke i njegova visost posetilac. Valjevo : Narodni muzej, 2009. Str. 45. prema Knežević, Ivana. Nav. dj. Str. 101.

25 Radovanlija Mileusnić, Snježana. Muzejsko izdavaštvo – čuvar zavičajnog identiteta. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 51, ¼ (2008.). str. 108-109. URL: [http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/713/vbh/God.51\(2008\),br.1-4](http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/713/vbh/God.51(2008),br.1-4) (2012-08-27)

Treba napomenuti još jedan od razloga postojanja muzejske dokumentacije. Naime, aktivnosti su u muzeju vremenski ograničene. Izložbe su nerijetko putujuće, radionice koje se odvijaju u određenom vremenskom periodu i sl. Kako bi muzeji kvalitetno ispunjavali sve svoje zadatke, moraju doći i do posjetitelja koji nisu mogli biti prisutni na određenoj aktivnosti. Publikacije dakle trebaju biti široko dostupne kako bi ovjekovječile aktivnost koja je vremenski možda davno prošla.

Na prostoru Republike Hrvatske intenzivniji rad na prikazu važnosti muzejskih publikacija započeo je 1982. kada je Muzejski dokumentacijski centar pokrenuo projekt “Izdavačka djelatnost hrvatskih muzeja i galerija.”²⁶ Navedeni projekt obilježen je pružanjem uvida u izdanja i samu izdavačku djelatnost svoj zainteresiranoj javnosti, omogućavanje standardizacije muzejskog publiciranja putem praćenja izdanja, povećanjem kruga njenih čitalaca, širenje dostupnosti putem osvješćivanja javnosti o postojanju istih izdanja itd.²⁷

Valja na kraju ovog dijela rada spomenuti posljedice tehnoloških napredaka na području muzejskih publikacija. Tako Istraživanje muzejskog izdavaštva iz 2007. godine čiji su rezultati prikazani u više puta referiranom članku autorice Radovanlije Mileusnić, prikazuje, među ostalim, sve veći broj muzejskih publikacija na novim medijima (CD, DVD...)²⁸

2 Muzej Slavonije Osijek

2.1 Povijest Muzeja Slavonije Osijek

1877. godine osječki trgovac Franjo Sedlaković nudi gradskom poglavarstvu grada Osijeka čitavu svoju numizmatičku zbirku, uključujući i literaturu vezanu za temu, kao i zbirku starog oružja za poklon, pod uvjetom „Da se ova cjelokupna zbirka stavi na opći uvid u gradskom muzeju, kojeg će se osnovati, te da se ni jedan komad ove zbirke ne smije zamijeniti, prodati ili dalje pokloniti.”²⁹ Gradsko zastupništvo prihvaća „razmjenu“ i Muzej je utemeljen 17. veljače 1877. dok je počeo s radom više od godinu dana kasnije, 1. svibnja 1878. Na počecima mu je ime bilo „Muzej slobodnog i kraljevskog grada Osijeka”³⁰. Nakon 1.svj. rata Muzej je često prisiljen mijenjati lokacije svojih

---

26 Muzejski dokumentacijski centar. URL: <http://www.mdc.hr/hr/mdc/o-nama/povijest/> (2012-07-19)

27 Usp. Radovanlija Mileusnić, Snježana. Nav. dj. Str. 109.

28 Isto

29 Blago muzeja Slavonije. Nav. dj. Str. 7. (prijevod njemačkog izvornika)

30 Isto. Str. 8.

zbirki da bi 1946. napokon, nakon mnogo promjena lokacija, dobio današnji prostor u osječkoj Tvrđi.³¹

Sljedeći važan period u povijesti Muzeja koji će se ovdje spomenuti je 7. i 8. desetljeće 20. stoljeća kada se njegovo djelovanje širi i izvan same ustanove kako raste važnost baštine. U muzejskoj dokumentaciji ostaju zabilježena brojna imena osoba koje su bile dijelom njegova djelovanja i izravnim i neizravnim putem, od novih zaposlenika do brojnih pojedinaca i obitelji čiji su pokloni konstantno povećavali muzejske zbirke³².

Muzej, njegovi pokloni i zbirke, podijeljeni su u 9 odjela: arheološki, numizmatički, povijesni, etnografski, odjel umjetničkog obrta, prirodoslovni, tehnički, muzealnih tiskopisa i odjel hemeroteke.³³ Logično je i da takva institucija kao što je Muzej Slavonije ima svoju knjižnicu. Iako knjižnica nije nužno izravno vezana uz funkciju izdavanja, teško je zamisliti da ona ne sudjeluje u izvršavanju te zadaće bilo koje muzejske ustanove čijim je dijelom. Knjižnica u sklopu Muzeja Slavonije osnovana je osnivanjem samog Muzeja, dakle još 1877. i njezino dugo postojanje rezultiralo je jednom od obujmom najvećih takvih zbirki u Hrvatskoj koja broji više od 15 000 svezaka.³⁴

2.2 Publikacije Muzeja Slavonije Osijek

U vremenu svog djelovanja Muzej mijenja prostore u kojima je smješten i imena pod kojima djeluje. Mijenja i upravitelje, od Andrije Kodrića (1878.), koji je tek započinjao poslove u Muzeju, ustanovljivao pravila, prikupljao i sistematizirao poklone, koji su nakon onog spomenutog poklona Franje Sedlakovića (1877.) postajali češći i od drugih prosvjećenih građana. Kodrić je na neki način i započeo cijelu priču oko izdavaštva Muzeja Slavonije; „već se u gimnazijskim izvještajima objavljuju prvi opisi novca i medalja novoosnovane muzejske zbirke.”³⁵ Na njegovu poziciju 1884. dolazi Ferdo Ž. Miler koji nastavlja i objavljivanje u muzejskom suizdavaštvu. Još jedno značajno ime među voditeljima Muzeja bio je Vjekoslav Celestin koji je naslijedio 1917. preminulog Milera³⁶. Uz mnoge značajne doprinose djelovanju Muzeja, „Celestin uzorno vodi

---

31 Usp. Isto. Str. 13.

32 Usp. Isto. Str. 14.

33 Usp. Muzej Slavonije Osijek. Odjeli. URL: <http://www.mso.hr/index.php?page=odjeli> (2012-08-26)

34 Usp. Isto.

35 Uvodna riječ. // Osječki zbornik. br. 16. Osijek : Muzej Slavonije Osijek, 1977. str. 1

36 Usp. Blago muzeja Slavonije. Nav. dj. Str. 9.

dokumentaciju.”³⁷ Naime, Celestin je bio u stalnom pismovnom kontaktu s inozemnim muzejskim stručnjacima³⁸ i može se pretpostaviti da je, između ostaloga, i iz tih suradnji dobio ideju o sređivanju i dokumentiranju zbirki. Treba također spomenuti da Celestin 1899. potiče tiskanje razglednica s motivima Muzeja Slavonije (i iz njega),³⁹ i u tome se postupku identificira preteča izvršavanja funkcije publiciranja Muzeja Slavonije u Osijeku.

Valja reći da, ako se razglednice percipiraju kao muzejska publikacija, ta funkcija Muzeja Slavonije ne kasni mnogo za svjetskima. Naime, „Muzej arheologije i antropologije sveučilišta u Pennsylvaniji“, „Penn muzej“ je svoje publikacije počeo izdavati 1889., nakon svoje prve istraživačke ekspedicije u Nippur.⁴⁰ Muzej Slavonije sa svojim prvim publikacijama, razglednicama za njim kasni 10 godina. Ispred riječi „10 (godina)“ može se postaviti riječ „samo“ jer se mora uzeti u obzir stanje društva, vlasti i sl. kako bi se stekao uvid o okolnostima u kojima su muzeji djelovali. U Hrvatskoj je tako 1899. na vlasti od (1883.-1903.) bio omraženi ban Khuen-Hédervary; utjelovljenje mađarskog pritiska na Hrvatsku, namećući financijsku ovisnost Hrvatske o Ugarskoj, selektivno pravo glasa itd. Dakle, općenito teško stanje.⁴¹

Sljedeće ime koje se ovdje navodi je ono dr. Franje Buntaka koji je “objavio prvi i do sada jedini vodič kroz stalni muzejski postav (1940.)”⁴² Njega nasljeđuje dr. Josip Bösendorfer (od 1941.)⁴³ koji pokreće, uz suradnju „društva ljubitelja starina 'Mursa'“, Osječki zbornik, o kojemu će više riječi biti nešto kasnije. Bösendorfer je bio vrlo cijenjen član HAZU te je ulagao mnogo napora u pretvaranje Muzeja u visokostručnu ustanovu čije bi djelovanje bilo u potpunosti popraćeno odgovarajućom dokumentacijom.⁴⁴ Još jedno ime iz povijesti Muzeja koje se ovdje navodi je ono dr. Danice Pinterović koja je prije pozicije kustosa prvo bila bibliotekar Muzeja. Ta činjenica je također nedvojbeno utjecala na daljnje publiciranje Muzeja. Naime, Pinterović je kao knjižničarka morala biti upoznata s važnosti publiciranja, razvidnosti muzejskog djelovanja što se tiče vlasti i javnosti i sl.

U periodu vodstva dr. Pinterović izdavački rad Muzeja postaje i intenzivniji, što pokazuje izvrstan katalog izložbe „Sto godina osječkog slikarstva“ postavljene 1950. Jedno od posljednjih

---

37 Isto

38 Usp. Isto. Str. 10.

39 Isto

40 Prev. Prema: Penn Museum: about Publications. URL: <http://www.penn.museum/about-publications.html> (2012-08-28)

41 Usp. Povijest svijeta: velika obiteljska enciklopedija. Zagreb: Grupa Mladinska knjiga, 2006. Str. 739.-740.

42 Usp. Blago muzeja Slavonije. Nav. dj. Str. 12

43 Isto

44 Isto

imena koje se navodi, iako ne posljednje značajno, jest prof. Marija Malbaša. Spominje se ovdje zbog svog rada na Osječkoj bibliografiji koja je još jedno značajno djelo u suizdanju Muzeja. Svi spomenuti stručnjaci, ali i ostali koji su izostavljeni iako su dio povijesti Muzeja, redovito su objavljivali svoje radove posebice u Osječkom zborniku, ali i u drugim djelima kojima je Muzej bio suizdavačem. Nekoliko njih je također bilo i temeljnog knjižničarskog zvanja, a što je također nedvojbeno utjecalo na izdanja i suizdanja Muzeja, a slično kao u slučaju dr. Danice Pinterović nekoliko redaka ranije. Na kraju ovog odjeljka valja citirati jednu misao koja demonstrira konstantu u djelovanju Muzeja: "Gotovo sve izložbe popraćene su kvalitetnim katalozima..."⁴⁵ Ti su katalozi tipične muzejske publikacije, a u njima je odražena izvrsnost Muzeja u njihovu stvaranju.

2.2.1 Podjela publikacija Muzeja Slavonije Osijek

Na temelju analize publikacija Muzeja Slavonije, autor ovoga rada predlaže podjelu publikacija Muzeja u tri kategorije. U prvu kategoriju ulaze publikacije izravno vezane uz muzejske aktivnosti s izlošcima postavljenima u Muzeju; stalni postav, povremene i putujuće izložbe, kao i fotomonografije te slikovnice. U drugu kategoriju ulaze „sitnije“ publikacije koje služe širenju svijesti o postojanju Muzeja u svojoj sredini. Tu se svrstavaju deplijani i brošure, pozivnice, plakati i multimedija. Trećoj pripadaju publikacije proizašle iz izravnog znanstvenog rada Muzeja; zbornici, znanstvene publikacije, reprint izdanja, muzejske monografije i spomenice. Ovdje će biti uvrštene i periodičke publikacije. Kod pojedinih publikacija Muzeja Slavonije bit će navedene i slične publikacije nekih stranih muzeja, kako bi se moglo povući svojevrsnu paralelu među izdanjima u Muzeju Slavonije i onima nekih svjetskih muzeja.

2.2.1a Prva kategorija publikacija

U nastavku se donosi pregled publikacija Muzeja Slavonije kako ga navodi Knežević⁴⁶, no nešto drukčijim redoslijedom od onoga u navedenom članku.

Vodič kroz stalni postav prema Gobu i Drouguetu je „spretno, jasno i širokoj publici dostupno sredstvo.“⁴⁷ Vodiču kroz stalni postav publikacija u mnogo čemu je sličan katalog izložbe.

---

45 Isto. Str. 15.

46 Usp. Knežević, Ivana. Nav dj. Str. 101.-109.

Razlika je u tome što potonja publikacija ne donosi druge informacije, primjerice one o djelatnostima i o povijesti muzeja itd., a vodič kroz stalni postav da. Dakle, vodič objašnjava i opisuje izložke te pruža dodatne informacije, primjerice o povijesti i ustroju samog muzeja. Dr. Buntak je još 1940. godine izdao prvi vodič kroz stalni postav Muzeja Slavonije. Od te 1940. godine nijedna druga publikacije te vrste nije izdana pa je on zasad prvi i jedini takve vrste za Muzej. („Osječki gradski vodič, Blago Muzeja Slavonije“)⁴⁸

U odnosu na kataloge pojedinih zbirki, Muzej često ističe svoju suradnju s vrhunskim stručnjacima raznih muzeoloških područja, ali i s kvalitetnim dizajnerima koji sudjeluju u izradi njihovih kataloga. Katalogi donose popis izložaka koji su dijelom iste zbirke te njihovu katalošku, stručnu obradu. („Zbirka stakla Muzeja Slavonije - 19.-20. Stoljeće“)⁴⁹

Još jedna slična publikacija je katalog povremene izložbe. Razlika od kataloga pojedine izložbe jest, čini se, da katalog povremene izložbe ovisi o vremenu u kojemu je izložba postavljena u određenoj instituciji, uključuje i putujuće izložbe, dok onaj pojedine izložbe biva temeljen na samim predmetima iz zbirke, gdje god ona bila postavljena. („Tiskopisi XVI. stoljeća iz riznice Muzeja Slavonije u Osijeku“)⁵⁰

Kao jedan od stranih primjera kataloga izložbe ovdje je naveden onaj muzeja Guggenheim u New Yorku; „Catherine Opie: American Photographer“.⁵¹

Fotomonografija je publikacija primarno utemeljena na fotografijama, ima zadatke ovjekovječivanja muzealije u materijalnom i/ili nematerijalnom obliku. („Stare razglednice slavonskih i baranjskih sela i gradova“)⁵²

Slikovnice i nisu česta publikacija muzeja općeg tipa kao što je Muzej Slavonije u Osijeku, ali muzej se može odlučiti za njihovo izdavanje u svrhu animacije najmlađih („Čudovišta u muzeju“).⁵³

Kao strani muzej, ovdje se navodi „Muzej Van Gogha“ sa svojom nešto bogatijom ponudom publikacija za mlađe posjetitelje, a koja je i šira od samo slikovnica kako je to slučaj u Muzeju Slavonije. Tako on nudi „Vincent and Camille“, „The little Van Gogh Museum“...⁵⁴

---

47 Gob, Andre ; Drouguet, Noemie. Prema Knežević, Ivana. Nav dj. Str. 102.

48 Knežević, Ivana. Nav.dj. Str. 103.

49 Usp. Isto

50Usp. Isto. Str. 104.

51 Guggenheim Museum: New York. URL: <http://www.guggenheim.org/new-york/exhibitions/publications/books> (2012-08-28)

52 Usp. Knežević, Ivana. Nav.dj. Str. 107.

53 Usp. Isto

2.2.1b Druga kategorija publikacija

Deplijani i brošure, kao dvije vrlo slične publikacije, predstavljaju malene knjižnice koje mogu imati i meki uvez. Deplijan je jednostavno višestruko presavijen list manjeg formata koji sadrži određene informacije o izložbi i sl. („Samo staj, pa gledaj!“)⁵⁵, a brošura skup stranica u mekom uvezu („Blago Muzeja Slavonije“).⁵⁶

Plakat je primarno sredstvo muzejskog oglašavanja. Trebao bi biti vizualno atraktivan i sažet, pružati neku važniju informaciju. Muzej Slavonije ima običaj svaku izložbu popratiti plakatom koji postaje trajno svjedočanstvo toga događaja. („Plakat za plakat“).⁵⁷

Pozivnice se na prvi pogled ne čine publikacijom, ali vrše otprilike istu ulogu kao i plakati. Zadatak im je osvijestiti javnost o određenom događanju u muzeju.⁵⁸

Multimedija, zbog tehnološkog napretka i širenja novih tehnologija, vrši funkciju digitalnog kataloga izložbe, kao što može pružati i neke dodatne informacije o muzeju. („S druge strane ogledala“)⁵⁹

Kao strani predstavnik ove kategorije, ponovno se navodi Muzej Van Gogha sa svojom publikacijom „Vincent Van Gogh: DVD“.⁶⁰

2.2.1c Treća kategorija publikacija

Zbornike Muzej izdaje u tri oblika:

1. Zbornik radova sa stručnoga ili znanstvenoga skupa (npr. „Osnivači i prvi kustosi muzeja u Hrvatskoj“)

---

54 Usp. Van Gogh Museum Amsterdam: Publications, Children's Books. URL: <http://www.vangoghmuseum.nl/vgm/index.jsp?page=236938&lang=en> (2012-08-28)

55 Usp. Knežević, Ivana. Nav.dj. Str. 107

56 Usp. Isto. Str. 108.

57 Usp. Isto.

58 Usp. Isto

59 Usp. Isto. Str. 109.

60 Usp. Van Gogh Museum Amsterdam: Publications, Vincent Van Gogh, a Life devoted to Art. URL: <http://www.vangoghmuseum.nl/vgm/index.jsp?page=188151&lang=en> (2012-08-28)

2. Zbornik radova sa stručnoga ili znanstvenoga skupa uz radove osobe kojoj je skup posvećen („Dr. Kamilo Firinger“)
3. Zbornik radova određene osobe, sabranih na jednom mjestu („Mirko Bulat“)⁶¹.

Znanstvene su publikacije su izravni rezultati rada s muzealijama, a njihova je izrada „jedna od glavnih aktivnosti kustosa-znanstvenika“⁶² („Sjeveroistočna nekropola rimske Murse“)⁶³.

Valja spomenuti da se prilikom pregledvanja izdanja stranih muzeja, web-stranice, za muzej J. Paul Getty pronašlo kako su publikacije koje izdaje taj muzej uglavnom izdaje, kako se čini, u obliku znanstvenih publikacija: „The First Modern Museums of Art: The Birth of an Institution in 18th- and Early-19th-Century Europe“, „This Is the Day: The March on Washington“ i sl.⁶⁴ Također strani muzej je „Peabody Museum“ koji isto tako izdaje uglavnom, čini se, znanstvene publikacije kao što su: „The Art of Maya Hieroglyphic Writing“⁶⁵. Pregledavajući stranice ponuda stranih muzejskih publikacija, može se zamijetiti kako se one uglavnom svode na znanstvene publikacije kao što je to u slučaju dosad navedenih muzeja.

Reprint izdanje ili pretisak je ponovno izdanje starijeg djela, s uvjetom da reprint publikacija što vjernije sadržajno slijedi original. („Diploma elibertationis liberae regiae civitatis Essekiensis“⁶⁶)⁶⁷

Muzejska monografija je tematski vezana uz područja djelovanja muzeja, bilo to umjetničko, arheološko itd. („Secesija slobodnog i kraljevskog grada Osijeka“)⁶⁸.

Spomenice su rezultati obilježavanja raznih važnijih događaja vezanih uz instituciju muzeja, njegove djelatnosti te muzejske stručnjake („125 godina Muzeja Slavonije u Osijeku.“)⁶⁹

I, kao posljednje, ali možda i vodeće po važnosti (barem u slučaju konkretnog muzeja, Muzeja Slavonije u Osijeku), periodičke/serijske publikacije za koje je zamišljeno da izlaze beskonačno, oblik čega u slučaju Muzeja Slavonije je „Osječki zbornik“ koji Muzej izdaje od 1942.,

---

61 Usp. Knežević, Ivana. Nav dj. Str. 105.

62 Cannon-Brooks, Peter. Dugoročna odgovornost muzejskih publikacija. // *Informatica Museologica* 32 ¾ (2001), str. 8. Prema Knežević, Ivana. Nav dj. Str. 106.

63 Knežević, Ivana. Nav dj. Str. 106.

64 The J. Paul Getty Museum: Publications. URL: <http://www.getty.edu/museum/publications/> (2012-08-28)

65 Harvard University Press: Peabody Museum Press, the Art of Maya Hieroglyphic writing. URL: <http://www.hup.harvard.edu/catalog.php?isbn=9780873659987> (2012-08-28)

66 Diploma o proglašavanju grada Osijeka slobodnim i kraljevskim gradom

67 Usp. Knežević, Ivana. Nav dj. Str. 106.

68 Usp. Isto. Str. 107.

69 Usp. Isto

a od njegova godišta 1954./55. šalje ga na adrese brojnih domaćih i inozemnih institucija, gdje je sredstvo razmjene. Uglavnom se mijenja za tekuću periodiku više od 400 domaćih i 500 stranih institucija.⁷⁰ “Osječki zbornik je i ogledalo rada kustosa Muzeja i registrator svih aktivnosti ove ustanove...”⁷¹ Ovime je vidljiva ranije spomenuta transparentnost djelovanja radi opravdavanja financiranja ustanove iz proračuna države. U svom članku „Pregled sadržaja osječkog zbornika od broja I. do XV. (1942-1975.), str. 363-381”⁷², koji je priredila ranije spomenuta Marija Malbaša, vidljiva je velika tematska pokrivenost kao i velik broj autora koji su pisali iznimno velik broj članaka za Zbornik, a što također potvrđuje, možda i proširuje, gornji citat u ovom radu o zadaćama koje Zbornik ispunjava.

Na kraju će biti spomenut „British Museum” sa svojim periodičkim publikacijama (ovaj put u online obliku) kao što je „British Museum Studies in ancient Egypt and Sudan” itd.⁷³ Valja još istaknuti činjenicu kako autor ovog rada nije imao izravan pristup nekim spomenutim publikacijama, napose ne onima stranih muzeja pa su neki zaključci izvedeni samo iz mrežno dostupnih podataka o istima.

---

70 Usp. Isto. Str. 183.

71 Uvodna riječ. // Osječki zbornik. br. 16. Nav dj. Str. 2

72 Usp. Malbaša, Marija. Pregled sadržaja Osječkog zbornika : [1. dio] : od br. I do XV (1942.-1975.) // Osječki zbornik. br. 16. Osijek : Muzej Slavonije Osijek, 1977. str. 363-381

73 Usp. British Museum: Publications, online Journals. URL:

http://www.britishmuseum.org/research/publications/online_journals.aspx (2012-08-28)

Zaključak

Ovaj se rad većim svojim dijelom posvetio iskazivanju važnosti muzejske funkcije publiciranja/komuniciranja. Ono što se da zaključiti nakon svega jest da su muzejske publikacije neizbježna sastavnica funkcioniranja muzeja i da ju Muzej Slavonije, kao najveći muzej općeg tipa u Hrvatskoj, provodi vrlo uspješno. Valja spomenuti ipak da unatoč očitj važnosti funkcije publiciranja koja je pokazana ovim radom, na upit o poslanju u upravu Muzeja, postala je očita činjenica da ga on nema. Muzej Slavonije u Osijeku dakle nema pisano poslanje u kojem bi bile istaknute sve njegove funkcije, zadaci, obaveze itd.

Ta je ustanova po svojoj prirodi baštinska, ali i informacijska ustanova kojoj je svojstveno da vrši funkciju ispunjavanja informacijskih potreba korisnika. Mora se reći kako ta ustanova potonju funkciju obavlja izvrsno upravo putem svojih publikacija koje su vrlo kvalitetne, kako je nerijetko pronađeno u raznim, kako se čini, nezavisnim izvorima. U posljednjem je poglavlju posebno istaknut „Osječki zbornik“ koji sažima kulturna zbivanja i muzejske aktivnosti praktički iz cijele istočne Hrvatske, obuhvaćajući djelatnosti muzejske zajednice toga dijela Hrvatske (a i šire, zbog stručnjaka raznih profila s raznih prostora koji objavljuju svoje radove u Zborniku).

Valja još reći kako spominjani napreci tehnologije omogućavaju i lakšu suradnju među informacijskim ustanovama različitih metoda funkcioniranja, a što također ima za posljedicu rast kvalitete publikacija. Ovi se tehnološki napreci mogu povezati i s vidljivošću publikacija u javnosti. Naime, sve je veći broj publikacija dostupan na internetu. Time se povećava njihova vidljivost, citiranost, vrednovanja kvalitete, a što sve zajedno rezultira podizanjem kvalitete muzejskih publikacija općenito. Potonja navedena posljedica izravno rezultira i obuhvatnijim i kvalitetnijim izvršavanjem temeljne funkcije informacijskih ustanova, a jedna od kojih je i muzej.

Za Muzej Slavonije također treba još spomenuti kako njegov smještaj i nije u potpunosti prilagođen osobama s tjelesnim hendikepom pa njegove publikacije imaju još i važniju ulogu približavajući Muzej i izložke, radionice, seminare i sl. osobama koje ne mogu doći tamo osobno. Također, uspoređujući publikacije Muzeja Slavonije s podacima o publikacijama stranih muzeja, može se zaključiti kako Muzej Slavonije ne zaostaje puno za svjetskim trendovima u muzejskom izdavaštvu iako bi se, prema autoru ovog rada, mogla više posvetiti širenju svoje publike među mlađom generacijom.

Popis korištene literature

1. Blago muzeja Slavonije. Muzej Slavonije Osijek. Osijek : Muzej Slavonije Osijek, 1997.
2. British Museum: Publications, online Journals. URL:
http://www.britishmuseum.org/research/publications/online_journals.aspx (2012-08-28)
3. Cannon-Brooks, Peter. Dugoročna odgovornost muzejskih publikacija. // Informatica Museologica 32 ¾ (2001), str. 8. Prema Knežević, Ivana. Nav dj. Str. 106.
4. Glasnik slavonskih muzeja. Muzejska udruga Istočne Hrvatske. Požega: Muzejska udruga Istočne Hrvatske, 2011.
5. Gob, Andre ; Drouguet, Noemie. Muzeologija : povijest, razvitak, izazovi sadašnjice. Zagreb: izdanja Antibarbarus, 2007.
6. Guggenheim Museum: New York. URL: <http://www.guggenheim.org/new-york/exhibitions/publications/books> (2012-08-28)
7. Harvard University Press: Peabody Museum Press. URL:
<http://www.peabody.harvard.edu/publications/> (2012-08-28)
8. Informacijska znanost: predmet, ishodišta, osnovni pojmovi. URL:
<http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/Obavijest%20i%20znanje/oiz.pdf> (2012-08-23)
9. The J. Paul Getty Museum: Publications. URL: <http://www.getty.edu/museum/publications/> (2012-08-28)
10. Jelinek, Jan. (P. Van Mensch, 1992:21) Prema Maroević, Ivo. Nav. dj. Str. 58
11. Knežević, Ivana. Publikacije Muzeja Slavonije // Glasnik slavonskih muzeja. Požega : Muzejska udruga Istočne Hrvatske, 2011. Str. 101.-109.
12. Krivošejev, Vladimir. Muzeji, publika, marketing: stalne muzejske postavke i njegova visost posetilac. Valjevo : Narodni muzej, 2009. Str. 45. prema Knežević, Ivana. Nav. dj. Str. 101.
13. Maroević, Ivo. Muzejska publikacija kao oblik muzejske komunikacije. // Informatica museologica 32, 3-4 (2001), str. 11. prema Knežević, Ivana. Publikacije Muzeja Slavonije // Glasnik slavonskih muzeja. Požega : Muzejska udruga Istočne Hrvatske, 2011. Str. 101.
14. Maroević, Ivo. Uvod u muzeologiju. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 1993.
15. Mensch, P. Van (1992:225) prema Maroević, Ivo. Uvod u muzeologiju. Nav. dj. Str. 74
16. Muzej Slavonije Osijek. Odjeli. URL: <http://www.mso.hr/index.php?page=odjeli> (2012-08-26)

17. Muzejski dokumentacijski centar. URL: <http://www.mdc.hr/hr/mdc/o-nama/povijest/> (2012-07-19)
18. Opća i nacionalna enciklopedija u 20 knjiga. Proleksis d.o.o. 2009. [CD-ROM]
19. Osječki zbornik. br. 16. Osijek : Muzej Slavonije Osijek, 1977.
20. Osječki zbornik. br. 27. Osijek : Muzej Slavonije Osijek, 2004.
21. Penn Museum: about Publications. URL: <http://www.penn.museum/about-publications.html> (2012-08-28)
22. Područja, polja i grane znanosti: pravilnik o utvrđivanju znanstvenih područja. // Narodne novine, br. 29 od 14.03.97. i izmjene i dopune u NN br. 135 od 15.12.97., NN br. 8. od 21.01.00. i NN br. 30 od 17.03.00.. URL: <http://www.hit.hr/docs/dokumenti/Podrucja.pdf> (2012-08-24)
23. Povijest svijeta: velika obiteljska enciklopedija. Zagreb: Grupa Mladinska knjiga, 2006.
24. Prirodoslovni institut Belgije <http://www.naturalsciences.be/> (2012-08-25)
25. Radovanlija Mileusnić, Snježana. Muzejsko izdavaštvo – čuvar zavičajnog identiteta. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 51, ¼ (2008.). URL: [http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/713/vbh/God.51\(2008\),br.1-4](http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/713/vbh/God.51(2008),br.1-4) (2012-08-27)
26. Zakon o muzejima. 1998. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/269487.html> (2012-07-15)
27. Rivière, Georges Henri (Leroux-Dhuys, Jean-Francois. Georges Henry Riviere: un homme dans le siecle, str. 84), prema Gob, Andre ; Drouguet, Noemie. Nav. dj. Str. 19
28. Uvod u muzeologiju; skripta za studente. URL: <http://www.scribd.com/doc/61956038/20/Arheolo%C5%A1ki-muzej-Istre> (2012-09-09)
29. Van Gogh Museum Amsterdam: Publications. URL: <http://www.vangoghmuseum.nl/vgm/index.jsp?page=236938&lang=en> (2012-08-28)